

Мізерна Т. П.
Луганський національний університет
імені Т. Г. Шевченка

МОНІТОРИНГ – ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

У статті проаналізовано різні теоретичні підходи до сутності моніторингу в освіті, його класифікації. Визначено моніторинг як засіб управління якістю підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи та його складові компоненти.

Ключові слова: моніторинг, управління, якість підготовки з іноземної мови.

Досягнення якісно нового рівня у вивченні іноземних мов, оволодіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування, самореалізація особистості в сучасному світі шляхом вивчення іноземних мов, здатність і готовність учня здійснювати іншомовне спілкування, в контексті діалогу культур, реформування іншомовної освіти в Україні, створення нових стандартів, оновлення програм, змісту навчальних матеріалів, підручників, організації навчального процесу в контексті входження України в Болонський процес однією з важливих цілей якого є створення єдиних європейських стандартів з мовної освіти, якості вивчення, викладання й оцінювання [1-5] визначаються стратегічними завданнями освітньої політики держави та цілями навчання іноземних мов у школі протягом останніх років. У Національній доктрині розвитку освіти провідне місце займає питання якості освіти, моніторингу якості освіти як національного пріоритету [6].

Якість – комплексне поняття, яке характеризує ефективність діяльності різних сторін освітньої системи. За визначенням М. Поташніка, “управління якістю освіти – це особливе управління, організоване і спрямоване на досягнення визначених, заздалегідь прогнозованих з можливим ступенем точності результатів освіти, при чому цілі (результати) повинні бути прогнозовані операційно в зоні потенційного розвитку учня; найвищі, можливі для конкретного учня оптимальні результати” [7, с. 185]. На думку О. Субетто, “якість – інтегратор усіх змін в усіх галузях діяльності в кращу сторону, а управління якістю освіти – нова парадигма управління, в якій без моніторингу якості освіти є неможливим політика якості та управління якістю в галузі освіти” [8, с. 62].

Питання моніторингу якості освіти має різнобічний характер та багатогранний зміст. Теоретичні основи моніторингу в освіті висвітлені в працях зарубіжних та українських науковців: А. Бєлкін, Д. Уїлмс, С. Шишов, В. Кальней, О. Орлов, В. Репкін, Г. Репніна, Є. Заїка, О. Дахін, А. Майоров, Д. Матрос, Д. Полев, Н. Мельникова, Н. Вербицька, В. Назаров, В. Бобряков, О. Севрук, Є. Юніна, С. Сіліна, В. Горб, Т. Строкова, А. Пульбере, Н. Кулемін

А. Тайджман, Н. Послтвейт, О. Касьянова, Т. Лукіна, О. Локшина, О. Ляшенко, І. Маслікова, Г. Цехмістрова, Г. Єльнікова, З. Рябова, В. Приходько, І. Шимків, А. Денисенко та інші.

Проблема моніторингу в управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи не є дослідженою. У методичній літературі представленні дослідження з проблеми контролю у навчанні іноземної мови як основи щодо управління цим процесом: І. Бім, М. Брейгіна, Н. Галькова, Н. Гез, В. Коккота, М. Ляховицький, О. Мироліубов, Р. Мільруд, Є. Маслико, С. Ніколаєва, Ю. Пассов, О. Петрашук, О. Поляков, І. Рапопорт, В. Скалкін, В. Слободчиков, А. Старков, С. Фолонкіна та ін.

Проте поняття моніторинг ширше ніж контроль, “моніторинг органічно зв’язаний з усіма функціями управління і створює не тільки наукову базу для прийняття управлінського рішення, а й забезпечує поточне регулювання та прогнозування подальшого розвитку об’єкта управління” [9].

Тому, **мета статті** полягає в теоретичному аналізі різних підходів до проблеми моніторингу в освіті й визначенні моніторингу як засобу управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи.

Поняття “моніторинг” має неоднозначне тлумачення завдяки його вивченню й використанню в рамках різних сфер науково-практичної діяльності. Проте, як зазначив А. Майоров, “основною сферою практичного використання моніторингу є управління, а саме, інформаційне обслуговування управління в різних галузях діяльності” [10, с. 27]. У дослідженні з проблеми моніторингу діяльності вчителя на уроці О. Севрук, Є. Юніна наголошують на тому, що “моніторинг є необхідним компонентом ефективного управління” [11, с. 5]. Г. Єльнікова визначила “моніторинг як самостійну функцію адаптивного управління”. На думку автора, “моніторинг функціонально зв’язаний з усіма етапами управління, утворюючи з ними замкнений цикл регулювання; є інформаційно-регулятивним супроводом розвитку системи” [12, с. 64-65].

У педагогічній літературі існують декілька варіантів терміну “моніторинг”: “освітній моніторинг”, “педагогічний моніторинг”, “моніторинг якості освіти”, “кваліметричний моніторинг”, “професіографічний моніторинг”. Так, освітній моніторинг проводиться стосовно процесів, що відбуваються в системі освіти; педагогічний – стосується різних сторін педагогічного процесу [13]. Освітній моніторинг визначають як „систему організації збору, зберігання, обробки і розповсюдження інформації про діяльність педагогічної системи, яка забезпечує неперервне відстеження за її станом та прогнозування її розвитку” [14, с. 26]. Педагогічний моніторинг – “як неперервне тривале спостереження навчального процесу й управління їм” [15, с. 39]. Моніторинг якості освіти “передбачає оцінювання ресурсів, які вкладаються в освіту,

освітнього процесу, результатів” [16, с. 31]. Кваліметричний моніторинг “дозволяє аналізувати стан об’єкта в часі, кількісно оцінювати якісні зміни суб’єкту навчання й стану освітньої системи” [17, с. 34]. Професіографічний моніторинг “застосовується у професійних навчальних закладах і дозволяє визначити стан освіти на кожному етапі, раціональність використання педагогічних засобів, їх відповідність цілям, ефективність педагогічних технологій; являє собою певну систему лонгітюдного дослідження якості освіти” [18, с. 47].

Крім того у співвідношенні до поняття “моніторинг” широко використовуються поняття “оцінювання”, “контроль”. Оцінювання і моніторинг близькі за значенням, проте між ними, на думку А. Тайджмана та Н. Послтвейта, існує певна відмінність. Так, “моніторинг передбачає систематичне збирання фактів про контекст, вхідні ресурси, процеси і результати в системі освіти, а оцінювання передбачає застосування зібраних даних для того, щоб сформулювати оцінне судження про ситуацію. [19, с. 18]. Поняття “моніторинг” має більш широке значення ніж “контроль”, про що було згадано вище.

Також, А. Денисенко науково доведено, що „не є правомірним і вживання слів “вивчення”, “спостереження”, “відстеження”, “дослідження” у синонімічному значенні терміна “моніторинг”, їх зміст є більш локальним і розглядається як складова моніторингу” [13].

Проведений аналіз наукової літератури показав, що дослідження з проблеми моніторингу в освіті, характеризуються різними підходами до тлумачення сутності моніторингу. Вчені, досліджуючи це поняття, визначають його як:

– “систему взаємопов’язаних елементів зі збору, зберігання й розповсюдження інформації про освітню або педагогічну систему”: Д. Уілмс [20], Д. Матрос, Д. Полев, Н. Мельникова [14], А. Майоров [10] та ін.

– “спостереження, контроль, коригування процесів в освіті”: А. Белкін [21], О. Дахін [15], О. Орлов [22], С. Сіліна [18], А. Пульбере [17], З. Рябова [9], О. Касьянова [23] та ін.

– “технологію освітньої діяльності, що орієнтована на отримання науково обґрунтованої інформації про хід і результати освітнього процесу виконання виховних функцій у навчальному закладі”: В. Горб у технологіях моніторингу виокремлює два компоненти: дослідно-пошуковий і конструктивно-організаційний [24, с. 12-13].

– “тип діяльності усередині побудови навчальної діяльності” : В. Репкін, Г. Репкіна, Є. Заїка. В ролі основних складових, які характеризують сутність моніторингу визначають наступні: 1. моніторинг означає перманентну пристальну увагу до поточних процесів, які відбуваються при реалізації задуму – існуючого проекту навчальної діяльності; тобто відстеження самої

структури навчальної діяльності та її основних компонентів, їх взаємозв'язків, рівня розвитку, труднощів, сильних та слабких сторін їх функціонування. 2. моніторинг є основою для корегування всієї діяльності при побудові навчальної діяльності [25, с. 13-14].

– “процедуру систематичного збирання даних про важливі аспекти освіти на загальнодержавному, регіональному чи локальному рівнях”: А. Тайджман та Н. Послтвейт [19, с. 18],

– “комплекс процедур із спостереження, поточного оцінювання перетворень керованого об'єкта й спрямування цих перетворень на досягнення заданих параметрів розвитку об'єкта” : Г. Єльнікова [12, с. 64], з погляду комплексного підходу: “В статье проанализированы различные теоретические подходы к сущности мониторинга, его классификации. Определено мониторинг как средство управления качеством подготовки учеников по иностранному языку среднеобразовательной школы и его составные компоненты.

Ключевые слова: мониторинг, управление, качество подготовки по иностранному языку”.

На думку О. Ляшенко освітній моніторинг – “комплексний, спрямований як на результат, так і на сам процес, який привів до такого результату (навчання, виховання, викладання, управління, ресурсне забезпечення)” [16, с. 23]. З погляду комплексного підходу розглядає кваліметричний моніторинг і Н. Кулеміна “комплексний кваліметричний моніторинг повинен включати наступні компоненти: цілі і зміст загальної освіти; моделі учня і школи, модель навчання і технологію навчально-виховного процесу; вимоги освітніх стандартів і педагогічне прогнозування, психодіагностику і педагогічний контроль; психологічний і освітній моніторинг” [26, с. 17]. На думку Т. Строкової, “моніторинг якості дошкільної, шкільної та позашкільної додаткової освіти має бути комплексним, що дає змогу отримати необхідну й достатню інформацію про індивідуальний, інституціональний, муніципальний рівень реалізації соціального замовлення й ефективності управління системою освіти в цілому” [27, с. 63].

– “самостійну функцію управління в рамках якого проводиться виявлення й оцінювання проведених педагогічних дій, забезпечується зворотній зв'язок, який надає інформацію про відповідність фактичних результатів діяльності педагогічної системи її кінцевим цілям”: С. Шишов, В. Кальней [28, с. 38].

– “управлінський інструмент”: Н. Вербицька, В. Назаров. У його внутрішній будові вони виокремлюють три управлінських компоненти: контроль і експертиза різних сторін діяльності школи та система інформаційного забезпечення управління” [29, с. 15-16].

У нашому дослідженні ми розглядаємо моніторинг як засіб управління

якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи, процедура якого охоплює постійне, спеціально організоване, систематичне спостереження за станом підготовки учнів з іноземної мови з метою виявлення її відповідності бажаному результату або визначеним цілям. Моніторинг має включати процес збору, аналізу інформації щодо основних показників діяльності об'єктів, факторів впливу, змін, з метою оцінки якості підготовки учнів з іноземної мови у ЗНЗ і прийняття на цій основі управлінських рішень про відповідність фактичних результатів запланованим та їх подальше коригування.

Основна мета моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи – створення інформаційної бази необхідної для прийняття управлінських рішень й прогнозування подальшого розвитку стану підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ. Оскільки, як зазначає О. Севрук “моніторинг відіграє важливу роль у формуванні інформаційного простору управління, в якому здійснюється відслідковування і оцінювання результатів діяльності всіх учасників освітнього процесу” [30, с. 42].

На нашу думку, моніторинг є не лише засобом постійного спостереження, збирання даних, контролю за станом викладання іноземної мови, рівнем навчальних досягнень учнів, а й важливим інструментом управління, завдяки якому можливо отримати оперативну, цілісну, комплексну, і об'єктивну інформацію про якість підготовки учнів з іноземної мови в загальноосвітній школі.

Моніторингові технології надають можливість оцінити ступінь досягнення поставлених цілей з підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи, з'ясувати причини відхилень та забезпечують прийняття органами управління за результатами моніторингових досліджень ефективних управлінських рішень, з метою регулювання і подальшого прогнозування стану підготовки з іноземної мови учнів у загальноосвітній школі.

Організація системи моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів у ЗНЗ передбачає вирішення таких завдань: розробка, апробація й впровадження системи моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів; створення в загальноосвітній школі необхідних умов для організації й проведення моніторингових досліджень якості підготовки з іноземної мови учнів; забезпечення одержання оперативної, цілісної й комплексної інформації; визначення критеріїв, створення системи спостереження і вимірювання якості підготовки з іноземної мови учнів у загальноосвітній школі; дослідження динаміки якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі; створення інформаційної бази результатів моніторингових досліджень, їх обробка й аналіз; прогнозування подальшого розвитку стану підготовки з іноземної мови учнів у загальноосвітній школі;

підвищення якості підготовки з іноземної мови учнів у загальноосвітній школі.

Об'єктами моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ ми визначили наступні компоненти: 1) якість умов для здійснення освітнього процесу з іноземної мови; 2) якість освітнього процесу з іноземної мови; 3) якість результатів освітнього процесу з іноземної мови.

Основними напрямками моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи є: моніторинг якості фінансового забезпечення освітнього процесу з іноземної мови; моніторинг якості кадрового забезпечення освітнього процесу з іноземної мови; моніторинг якості матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови; моніторинг якості науково-методичної роботи з іноземної мови; моніторинг якості навчання іноземної мови, стану викладання предмета; моніторинг рівня сформованості іншомовних компетенцій відповідно до етапів навчання та вимог, щодо рівня володіння іншомовним матеріалом.

Суб'єктами моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ ми визначили управлінські органи, вчителів іноземної мови загальноосвітньої школи.

Основними етапами моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ ми визначили:

1. Підготовчий етап:

- постановка мети та завдань моніторингу;
- визначення об'єктів дослідження;
- визначення критеріїв, показників та напрямків моніторингу;
- вибір інструментарію дослідження;
- встановлення термінів моніторингу.

2. Діагностико-дослідницький етап:

– збір необхідної інформації з метою попередньої оцінки стану підготовки з іноземної мови учнів у ЗНЗ;

– дослідження динаміки якості підготовки з іноземної мови в ЗНЗ, виявлення впливів зовнішніх та внутрішніх факторів, відхилень від стандартів;

3. Аналітико-прогностичний етап:

– аналіз й інтерпретація отриманих результатів дослідження, формулювання висновків;

– визначення тенденцій подальшого розвитку об'єктів моніторингу, розробка рекомендацій.

4. Коригувальний етап:

– проведення корегувальних дій спрямованих на підвищення якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ.

Різними підходами до тлумачення сутності моніторингу

характеризується й класифікація. У науковій літературі немає чіткої класифікації видів моніторингу. Різні автори виділяють різновиди моніторингу залежно від основи, яка покладена в класифікацію. Так, залежно від того, хто проводить моніторинг Т. Лукіна наводить класифікацію моніторингу: зовнішній та внутрішній. За класифікацією ієрархії систем управління виокремлює такі види моніторингу: шкільний (внутрішньошкільний); районний; обласний (регіональний); національний (федеральний або загальнодержавний); міжнародний [16, с. 41-41]. Канадський професор Д. Уїлмс розглядає три типи систем моніторингу: “моніторинг узгодження управління”, “діагностичний моніторинг”, “моніторинг діяльності” [20, с. 36-37]. А. Белкін розглядає наступні види педагогічного моніторингу: дидактичний, виховний, управлінський, соціально-психологічний [21]. С. Шишов, В. Кальней щодо школи визначають такі види моніторингу: за масштабами цілей освіти (стратегічний, тактичний, оперативний); за етапами навчання (вхідний або відбірний, навчальний або проміжний, вихідний або підсумковий); за часовою залежністю (ретроспективний, попереджувальний або випереджальний, поточний); за частотою процедур (разовий, періодичний, систематичний); за охопленням об’єкта спостереження (локальний, вибірковий, суцільний); за організаційними формами (індивідуальний, груповий, фронтальний); за формами об’єкт-суб’єктних відносин (зовнішній або соціальний, взаємоконтроль, самоаналіз); за інструментарієм, що використовується (стандартизований, не стандартизований, матричний і т.д.) [28, с. 43]. Д. Матрос, Д. Полев, Н. Мельникова виділяють види моніторингу відповідно до рівнів управління в рамках системного підходу: внутрішкільний, муніципальний, регіональний, федеральний [14, с. 28]. Найбільш детальна класифікація існуючих систем моніторингу представлена в працях російського науковця А. Майорова: класифікація існуючих систем моніторингу за декількома підставами: сфера застосування, засоби, які використовуються для збору інформації, потенційні користувачі, засоби вимірювання, засоби розповсюдження інформації, час реалізації, широта охоплення. Він виокремлює види моніторингу залежно від основи, яка покладена в класифікацію: динамічний, конкурентний, порівняльний, комплексний, управлінський; залежно від мети: інформаційний, базовий, проблемний, управлінський; за засобами проведення: педагогічний, соціологічний, психологічний, медичний, економічний, демографічний; за ієрархією управління: шкільний, районний, обласний (регіональний), федеральний; за основою експертизи: динамічний, порівняльний, комплексний, без основний (в ролі експертизи результати отримані в одному дослідженні); за типом ефективності освітньої системи: соціальна сфера, учбова сфера [10]. Види моніторингу за В. Горбом: дидактичний, виховний,

освітній, управлінський [24, с. 12]. Модель стратегічного управління якістю освіти представлена І. Масліковою містить такі види моніторингу: управлінський, педагогічний, автомоніторинг [31, с. 24-26]. Г. Єльнікова виокремлює моніторинг за цілями здійснення: моніторинг узгодження управлінських дій, діагностичний моніторинг, моніторинг діяльності й моніторинг за рівнями управління: загальною середньою освітою: державний (відстеження за розвитком освіти на території України), регіональний (на території області, міста, району), локальний (у межах навчального закладу). Локальний моніторинг вміщує: керівний (директорський), адміністративний (заступники директора), педагогічний (учительський), учнівський. За визначенням Г. Єльнікової локальний (внутрішній) освітній моніторинг охоплює: управлінську діяльність директора, управлінську діяльність адміністрації школи, управлінську діяльність вчителів у навчально-виховному процесі, управлінську діяльність учнів щодо самоуправлінням процесом засвоєння знань [12, с. 65-66].

Таким чином, проаналізувавши різні підходи до визначення сутності моніторингу, ми визначили наступну структуру моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи: 1. моніторинг внутрішній (на рівні загальноосвітньої школи); 2. моніторинг зовнішній (діяльність управлінських і методичних структур на рівні систем управління). Моніторинг має охоплювати діяльність відповідних управлінських органів як на рівні загальноосвітньої школи, так і відповідно на рівні систем управління, що забезпечить інформацією й визначить зворотний зв'язок між органами управління вищого і нижчого рівня щодо якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи. Тому, на нашу думку, моніторинг якості підготовки учнів з іноземної мови на рівні ЗНЗ повинен бути управлінським, який реалізується керівником навчального закладу, його заступниками, керівником МО вчителів іноземної мови; має бути спрямований на відстеження основних параметрів складових якості підготовки учнів з іноземної мови, з метою отримання інформації щодо стану цих об'єктів, впливів зовнішніх та внутрішніх факторів, динаміки змін, аналізу та прийняття управлінських рішень щодо відповідності результатів поставленим цілям, коригування та прогнозування подальшого розвитку об'єктів управління.

Моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи має наступні функції: 1. Інформаційна. Забезпечує тримання інформації про результативність підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ. 2. Організаційна. Визначає умови моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ. 3. Діагностична. Забезпечує визначення досягнутого стану підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ, шляхом використання відповідних методик. 4. Аналітична. Аналіз й інтерпретація отриманих

відповідно до показників якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ даних. 5. Прогностична. Визначає прогнозування подальшого розвитку стану об'єктів моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ. 6. Корекційна. Забезпечує корекцію негативних тенденцій розвитку об'єктів й суб'єктів моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ та досягнення бажаних результатів. 7. Управлінська. Прийняття управлінських рішень спрямованих на забезпечення якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

Отже, у статті нами був визначений моніторинг як засіб управління якістю підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи. Моніторинг як засіб управління є ефективною інформаційною основою, яка надає органам управління дані про якість умов, необхідних для здійснення освітнього процесу з іноземної мови, якість освітнього процесу та якість результату, забезпечує прийняття управлінських рішень, прогнозує тенденції подальшого розвитку об'єктів та визначає певні коригувальні дії.

Використана література :

1. *Плахотник В. М.* Навчання іноземних мов у середній школі : концепція та її реалізація // Іноземні мови. – 1995. – № 1. – С. 9-12.
2. *Бех П. О.* Концепція викладання іноземних мов в Україні / П. О. Бех, Л. В. Биркун // Іноземні мови. – 1996. – № 2. – С. 3-8.
3. Державний освітній стандарт з іноземної мови / (загальна середня освіта) V-IX класи / керів. автор. колективу С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 1998. – 32 с.
4. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова 2–12. – К. : “Шкільний світ”, 2001. – 42 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
6. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Освіта України. – 2002. – № 6. – С. 3-9.
7. Управление качеством образования : метод. пособие / под ред. М. М. Поташника. – М. : Пед. общество России, 2000. – 448 с.
8. *Субетто А.* Качество образования : проблемы оценки и мониторинга // Образование. – 2000. – № 2. – С. 62-66.
9. *Рябова З. В.* Моніторинг розвитку навчальної діяльності учнів 6-7 річного віку (управлінський аспект) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / З. В. Рябова. – Київ, 2004. – 20 с.
10. *Майоров А. Н.* Мониторинг как научно-практический феномен // Школьные технологии. – 1998. – № 5. – С. 25-48.
11. *Севрук А. И.* Мониторинг качества преподавания в школе : учеб. пособие / А. И. Севрук, Е. А. Юнина. – М. : Пед. общ-во России, 2005. – 144 с.
12. *Сльникова Г. В.* Основи адаптивного управління (тести лекцій). – Х. : Основа, 2004. – 128 с.
13. *Денисенко А. О.* Організація моніторингу виховної системи вищих педагогічних навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / А. О. Денисенко. – Харків, 2008. – 20 с.
14. *Матрос Д. Ш.* Управление качеством образования на основе новых информационных технологий и образовательного мониторинга / Д. Ш. Матрос, Д. М. Полев, Н. Н. Мельникова. – М. : Педагогическое общество России, 2001. – 128 с.
15. *Дахин А. И.* Педагогический мониторинг : концепция и применени // Школьные технологии. – 1997. – № 3. – С. 39-42.

16. Мониторинг якості освіти : світові досягнення та українські перспективи / за ред. О. І. Локшиної. – К. : “К. І. С.”, 2004. – 128 с.
17. Пульбере А. И. Мониторинг качества в условиях личностно ориентированного образования // Педагогика. – 2005. – № 9. – С. 33-36.
18. Силина С. Н. Профессиографический мониторинг в педагогических вузах // Педагогика. – 2001. – № 7. – С. 47-53.
19. Мониторинг стандартів освіти / за ред. А. Тайджана. – Л. : Літопис, 2003. – 328 с.
20. Уилмс Д. Системы мониторинга и модель “вход-выход” // Директор школы. – 1995. – № 1. – С. 36-43.
21. Белкин А. С. Основы педагогических технологий : Краткий толковый словарь / под. ред. А. С. Белкина. – Екатеринбург, 1995. – 22 с.
22. Орлов А. А. Мониторинг инновационных процессов в образовании // Педагогика. – 1996. – № 3. – С. 9-15.
23. Касьянова О. М. Мониторинг в управління навчальним закладом. – Х. : Основа, 2004. – 96 с.
24. Горб В. Г. Теоретические основы мониторинга образовательной деятельности // Педагогика. – 2003. – № 5. – С. 10-14.
25. Репкин В. В. О системе психолого-педагогического мониторинга в построении учебной деятельности / В. В. Репкин, Г. В. Репкина, Е. В. Заика // Вопросы психологии. – 1995. – № 1. – С. 12-15.
26. Кулемин Н. А. Квалиметрический мониторинг в системе общего образования // Педагогика. – 2001. – № 3. – С. 16-20.
27. Строкова Т. А. Мониторинг качества образования школьников // Педагогика. – 2003. – № 7. – С. 61-66.
28. Шишов С. Е. Мониторинг качества образования в школе / С. Е. Шишов, В. А. Кальней. – М. : Педагогическое общество России, 1999. – 320 с.
29. Вербицкая Н. Мониторинг и саморазвитие школьного управления / Н. Вербицкая, В. Назаров // Директор школы, 1999. – № 6. – С. 15-19.
30. Севрук А. И. Информационное обеспечение качества образования на муниципальном уровне // Педагогика. – 2003. – № 1. – С. 41-46.
31. Маслікова І. В. Мониторингова система освітнього менеджменту. – Х. : Основа, 2005. – 144 с.

МИЗЕРНАЯ Т. П. Мониторинг – средство управления качеством подготовки иностранного языка учеников общеобразовательной школы.

В статье проанализированы различные теоретические подходы к сущности мониторинга, его классификации. Определено мониторинг как средство управления качеством подготовки учеников по иностранному языку среднеобразовательной школы и его составные компоненты.

Ключевые слова: мониторинг, управление, качество подготовки по иностранному языку.

MIZERNA T. P. Monitoring – instrument of quality management of pupil's preparation in foreign language of secondary school.

Different theoretical approaches to the essence of monitoring, its classification are analyzed in this article. Monitoring is determined as an instrument of quality management of pupil's preparation in foreign language of secondary school and its components are determined too.

Keywords: monitoring, management, quality preparation of foreign language.